

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гідрології суші

«Затверджено»
на засіданні групи забезпечення спеціальності
Протокол № 2 від « 15 » вересня 2022 р.
Голова Шакірманова Ж.Р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до фаху

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність: 103 «Науки про Землю»
(шифр і назва спеціальності)

Рівень вищої освіти: молодший бакалавр

інститут, факультет, відділення: навчально-науковий гідрометеорологічний
(назва інституту, факультету, відділення)

Рік навчання: II

Семестр: 4

Тривалість (тижні/кред.) 1/1,33

Залік

«Затверджено»
на засіданні кафедри гідрології суші
Протокол № 2 від « 07 » вересня 2022 р.
Т.в.о. зав.кафедри Овчарук В.А.

Одеса 2022

Робоча програма навчальної практики з дисципліни «Вступ до фаху» для студентів 2 року навчання за спеціальності 103 «Науки про Землю» ОП «Гідрометеорологія» рівня вищої освіти «молодший бакалавр».

Кафедра гідрології суші Одеського державного екологічного університету (ОДЕКУ), Одеса, 2022 р.

Розробник: Гопцій М.В., канд. геогр. наук, ст. викладач

ВСТУП

Навчальна практика з дисципліни «Вступ до фаху» для студентів спеціальності 103 «Науки про Землю» ОП «Гідрометеорологія» проводиться після 4-го навчального семестру на базі лабораторії гідрометеорологічної інформації та розрахунків кафедри гідрології суші.

Тривалість практики – 1 тиждень.

Кількість кредитів, які студент отримує при проходженні практики: 1,33, з них 0,33 кр. – самостійна робота студента.

Головна мета практики – виробити у студентів навички використання спеціальної літератури, узагальнення матеріалів спостережень, укладання опису гідрологічних об'єктів.

Під час практики студенти повинні ознайомитись і **знати** структуру кадастрових та інших видань, систему публікування результатів спостережень, характер та зміст довідкових матеріалів, **вміти** узагальнити дані спостережень, вибрати вихідну інформацію та скласти розрахункові таблиці, на підставі аналізу зібраних матеріалів скласти гідрологічний нарис.

Зміст практики

Для виконання роботи студенти самостійно вибирають річковий басейн з тривалістю спостережень не менш ніж за 15 років та послідовно виконують завдання, що прописані в наступному пункті – «Програма практики».

Програма практики

1 Вступ

1.1 Наводяться стислі відомості про географічне положення басейну річки, його розташування відносно басейнів інших річкових систем, гірських хребтів, про площу басейну.

1.2 Вказується початок систематичних спостережень за гідрологічним режимом у басейні річки.

1.3 Вказується тривалість спостережень.

2 Комплексний аналіз гідрометеорологічного режиму басейну річки.

2.1 Надається загальна характеристика водного режиму за «Ресурсами поверхневих вод». Зазначаються основні фази водного режиму та основні джерела живлення.

2.2 Особливості водного режиму річки вивчають за літературними джерелами і комплексним графіком гідрометеорологічних спостережень для середнього по водності року.

2.3 Для вибору середнього по водності року складають таблицю середньомісячних та середньорічних витрат води за період спостережень (не менше 15 років). Середнім по водності рік вважається рік,

середньорічна витрата води якого близька до середнього багаторічного значення витрати води, а розподіл по місяцях близький до середнього багаторічного розподілу. Будують комплексний графік гідрометеорологічних спостережень для середнього по водності року, на який наносять: 1) середньодобові витрати води; 2) діаграму льодових явищ; 3) товщину льоду та висоту снігу на льоді; 4) добові суми опадів; 5) середньодобові температури повітря.

2.4 Докладно аналізують комплексний графік по тексту. Виділяють фази водного режиму та визначають їх основні елементи. Досліджують вплив кліматичних умов на формування стоку. Виконують розчленування гідрографа та роблять кількісну оцінку частки різних складників живлення річки.

2.5 Складається таблиця опірних точок фаз водного режиму та виконують їх опис. В тексті наводять аналіз факторів, які впливають водність усіх гідрологічних сезонів, кількісні характеристики річного стоку, максимального стоку повені та дощових паводків, мінімального стоку.

Календарний план навчальної практики

№ з/п	Тема	Тривалість	Кредити
1	Вступ (виконуються завдання, наведені у першому розділі)	1 день	1,0
2	Комплексний аналіз гідрометеорологічного режиму басейну річки (виконуються завдання, наведені у другому розділі)	4 дні	
3	Підготовка та захист звіту з навчальної практики	1 день	
4	Самостійна робота	Протягом тижня	0,33

Методичні рекомендації

Навчальна практика повинна виробити у студентів навички використання спеціальної літератури, узагальнення матеріалів гідрометеорологічних спостережень, опису гідрологічних об'єктів.

Для того, щоб виконати програму практики та скласти звіт, студенти повинні чітко виконувати всі поставлені викладачем завдання та використовувати в своїй роботі навчальну та методичну літературу [1-5].

Форма контролю

Керівник практики веде щоденник практики в якому відображає присутність студентів на практиці, стежить за виконанням правил техніки безпеки і участю студентів в роботі.

Правила оформлення звіту

Пояснювальна записка звіту згідно з державним стандартом ДСТУ 3008:2015 [1] є одним із видів текстових документів.

Оформляється відповідно до його вимог (7 правила оформлення звіту), вимог Єдиної системи конструкторської документації (ЄСКД) і єдиної системи технологічної документації (ЄСТД).

Залежно від особливостей та змісту ПЗ складають у формі тексту, рисунків, таблиць або їхніх комбінацій.

Пояснювальна записка звіту, як паперовий документ, друкується з використанням комп'ютерної техніки та принтера на одному боці аркуша білого паперу формату *A4 (210 мм x 297 мм)*, шрифтом *Times New Roman* чорного кольору прямого накреслення через *півтора* міжрядкові інтервали кеглем *14* [6].

Рекомендовано на сторінках звіту використовувати поля такої ширини: верхній і нижній — не менше ніж *20 мм*, лівий — не менше ніж *25 мм*, правий — не менше ніж *10 мм*.

Абзацний відступ має бути однаковий упродовж усього тексту ПЗ й дорівнювати п'яти знакам (*1,25 см*).

Структурні елементи: «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ», «ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ» — не нумерують, а їхні назви є заголовками структурних елементів.

Для розділів і підрозділів наявність заголовка обов'язкова. Пункти й підпункти можуть мати заголовки.

Заголовки структурних елементів ПЗ та заголовки розділів треба розміщувати *посередині рядка, великими прописними літерами* напівжирним шрифтом без крапки в кінці. Структурний елемент та розділ слід починати з *нової сторінки*.

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів ПЗ потрібно друкувати з *абзацного відступу з великої літери* без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Розривати слова знаком переносу в заголовках заборонено.

Відстань між заголовком, приміткою, прикладом і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж *один* міжрядковий інтервал.

Відстань між основами рядків заголовка, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті ПЗ.

Не дозволено розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту на *останньому* рядку сторінки.

Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки у кінці.

Титульний аркуш, встановленого зразку, включають до загальної нумерації сторінок звіту. Номер сторінки на титульному аркуші не ставлять.

Ілюстрації і таблиці розміщують на окремих сторінках, включаючи їх до загальної нумерації. Вони розміщуються безпосередньо після тексту, в якому вперше йде мова про них. На всі ілюстрації і таблиці повинні бути посилання у тексті.

При посиланнях слід писати "...у розділі 1...", "...див.1.1...", "...на рис.1.1" або "...на рис.1.3", "...у табл.1.1", "... по формулі (1.2)" "...в рівняннях (1.13)-(1.15)...", "... у додатку А...".

Підведення підсумків практики

Звіт приймається після виконання всіх видів робіт та оформлення необхідних матеріалів.

Залік з навчальної практики приймається у студентів, які повністю виконали програму практики, та виводиться кожному студентові індивідуально, виходячи з відповідей на запитання при захисті звіту, ініціативи та трудової дисципліни за час проходження практики.

Загальна оцінка за практику складає 100 балів.

До оцінки за практику входить:

- присутність на практиці – 12
- виконання роботи – 36
- оформлення звіту – 12
- захист звіту, відповідь на контрольні запитання - 40

Шкала відповідності інтегральних оцінок в сумарній атестації по навчальній практиці у вигляді заліку

Інтегральна сума балів з навчальної практики	Оцінка
< 60% від максимальної суми балів	<i>Незалік</i>
60-100% від максимальної суми балів	<i>Залік</i>

Шкала оцінювання за системою ЄКТС та системою університету

За шкалою ECTS	За національною системою	За системою університету (в процентах)
A	5 (відмінно)	90 - 100
B	4 (добре)	82 - 89,9
C	4 (добре)	74 - 81,9
D	3 (задовільно)	64 - 73,9
E	3 (задовільно)	60 - 63,9
FX	2 (незадовільно)	35 - 59,9
F	2 (незадовільно)	1 - 34,9

Залік виставляється у інтегральних відомостях, відомості подаються до деканату.

Рекомендований перелік літератури

Основна

1. Гребінь В. В. Сучасний водний режим річок України (ландшафтно-гідрологічний аналіз). Київ : Ніка-Центр, 2010. 315 с.
2. Гопченко Є.Д., Крес Л.Є., Романчук М.Є. Гідрологія (суші): конспект лекцій. Одеса: Екологія, 2008. 196 с.
3. Клименко В .Г. Загальна гідрологія: Навчальний посібник для студентів. Харків, ХНУ, 2008. 144 с.
4. Зуб Л. М., Карпова Г. О. Малі річки України: характеристика, сучасний стан, шляхи збереження. Режим доступу: http://urn.iatp.org.ua/ukr_rvrs/ukrrivers.htm
5. Хільчевський В.К., Гребінь В.В., Манукало В.О. Гідрологічний словник. Київ: ДІА, 2022. 236 с.

Додаткова

1. Ресурсы поверхностных вод. Том 1-20. Ленинград :Гидрометеиздат.
2. Основные гидрологические характеристики : периодическое издание, Том 6, Вып. 1-4. Ленинград : Гидрометиздат.
3. Лучшева А.А. Практическая гидрология. Ленинград : Гидрометреиздат, 1976, 439 с.
4. Чеботарев А.И. Общая гидрология. Ленинград : Гидрометеиздат, 1975, 544 с.
5. Методичні вказівки до навчальної практики з «Фізичної гідрології» для студентів III курсу денної форми навчання за спеціальністю «гідрологія та гідрохімія» / к.г.н., ас. Шаменкова О.І. Одеса, ОДЕКУ, 2009 р. 28 с.